

**2012**

Afstudeer scriptie

Joeri Schorn  
S1000321

1<sup>e</sup> beoordelaar:  
Lia van der Maas

2<sup>e</sup> beoordelaar:  
Dieneke Jol

# **PSYCHOMOTORISCHE THERAPIE & CONTACTGERICHT SPELEN EN LEREN**

## **Inhoudsopgave**

|                                          |      |    |
|------------------------------------------|------|----|
| <b>Samenvatting</b>                      | blz. | 3  |
| <b>Verantwoording onderzoek</b>          | blz. | 4  |
| <b>Theoretisch kader</b>                 | blz. | 6  |
| Literatuuronderzoek                      | blz. | 6  |
| Leeftijdsadequaat                        | blz. | 6  |
| CSL                                      | blz. | 7  |
| Weerbaarheidstraining Rots en water      | blz. | 8  |
| Rots en water & CSL                      | blz. | 9  |
| <b>Methode praktijkonderzoek</b>         | blz. | 11 |
| Doelgroep                                | blz. | 11 |
| Meetinstrumenten                         | blz. | 12 |
| Procedure                                | blz. | 14 |
| Design                                   | blz. | 14 |
| Interventie                              | blz. | 14 |
| Dataverwerking                           | blz. | 14 |
| <b>Resultaten praktijkonderzoek</b>      | blz. | 15 |
| <b>Discussie</b>                         | blz. | 19 |
| <b>Conclusie</b>                         | blz. | 20 |
| <b>Aanbeveling</b>                       | blz. | 21 |
| <b>Literatuurlijst</b>                   | blz. | 22 |
| <b>Bijlagen</b>                          |      |    |
| Bijlage 1 Evaluatie PMT 1                | blz. | 23 |
| Bijlage 2 Evaluatie PMT 2                | blz. | 25 |
| Bijlage 3 Resultaten M. CBCL, TRF en YSR | blz. | 27 |
| Bijlage 4 Resultaten P. CBCL, TRF en YSR | blz. | 30 |

## Samenvatting

De houding en attitude van een therapeut staan centraal binnen Contactgericht Spelen en Leren (CSL). Binnen psychomotorische therapie (PMT) en andere vormen van therapie zijn dit belangrijke aspecten. CSL gaat hier verder op in, met name op het contact met kinderen. Dit onderzoek gaat over de implementatie van CSL bij een bestaande weerbaarheidstraining voor een jongen van 8 tot 12 jaar met sociaal-emotionele problematiek. Er is gekeken naar welke verschillen er zijn bij een weerbaarheidstraining met implementatie van CSL en een bestaande weerbaarheidstraining zonder implementatie van CSL. De resultaten zullen met elkaar worden vergeleken.

Het onderzoek is een kwantitatief onderzoek waarbij met name gekeken is naar de verandering die de deelnemers zelf hebben ervaren. Dit is in kaart gebracht door een Child Behavior Checklist (CBCL), Youth Self Report (YSR) en een Teacher Report Form (TRF) af te nemen.

Het blijkt dat de CSL benadering binnen een weerbaarheidstraining een werking heeft op de resultaten van de training. Bij de CBCL, YSR en TRF is een aanzienlijk verschil gemeten in de ervaringen na behandeling met implementatie van CSL. Hoewel er nog meer onderzoek nodig is om vast te stellen dat dit daadwerkelijk zo is, is dit een stap in de goede richting.

## Verantwoording onderzoek

Contact maken tijdens een behandelsessie. Dat doet elke behandelaar waaronder de psychomotorisch therapeut. We maken namelijk oogcontact, we stellen vragen en maken soms(functioneel) lichamelijk contact. Maar wat is nou daadwerkelijk contact maken? Zit hem dat in de vraagstelling, in het oogcontact?

De methode Contactgericht Spelen en Leren (CSL) gaat hier dieper op in, en dit onderzoek ook.

Contactgericht spelen en leren is een methode die relatief onbekend is in de reguliere hulpverlening en binnen de psychomotorische therapie (PMT). CSL is een methode die je handvatten geeft om een kind te stimuleren om in ontwikkeling te komen, en dat steeds vanuit het contact vanuit de relatie. De attitude die je toepast binnen CSL is een andere dan die bij bestaande methodes in het werkveld van de PMTer. CSL zou een aanvulling kunnen zijn, omdat de attitude van de PMTer (met implementatie van CSL) dan meer aansluit bij de ontwikkelingsfase van de doelgroep.

In dit onderzoek wordt getracht aan te tonen dat de implementatie van CSL bij PMT weerbaarheidstrainingen bij kinderen met uitdagingen op sociaal en emotioneel vlak effectief kan zijn. Dit onderzoek gaat over jongens in de leeftijd van 8 – 12 jaar met problemen op sociaal-emotioneel vlak. Deze doelgroep heeft in deze leeftijd de ontwikkelingstaak om erachter te komen wat hun identiteit is, wat hun grenzen zijn en wat ze kunnen. De aanmaak van testosteron stijgt in deze fase van hun leven ook explosief en de jongens zijn erg beweeglijk. Fysiek en bewegend maken jongens in deze leeftijd contact met anderen en hun omgeving (Ykema, 2012). Als hierin problemen ontstaan is een PMT weerbaarheidstraining een mooie interventie, de combinatie met CSL kan een aanvulling zijn doordat deze écht aansluit bij de leefwereld van de jongens. Bij bestaande trainingen heb je vaak te maken met protocollen en vaste punten waarop bepaalde doelstellingen behaald moeten zijn. Hierdoor is er weinig ruimte voor de therapeut om problemen aan te pakken die misschien van invloed zijn op de reden van aanmelding die eerst aan het licht moeten worden gesteld. De manier waarop CSL dit contact en manier van werken ondersteund doet dit wel. Dit aansluiten zal per doelgroep en per ontwikkelingsgebied sterk verschillen, vandaar ook dit specifieke onderzoek. Zo kan het de jongens helpen (beter) contact te maken met zichzelf en de omgeving.

Om te onderzoeken of CSL daadwerkelijk een effectieve methode binnen de PMT is, zullen er meer aspecten uitgelicht moeten worden. Hierbij valt te denken aan de huidige weerbaarheidstrainingen gegeven door PMT-ers, de methode CSL, de verschillen en het combineren van deze twee.

*De vraag om dit doel te bereiken luidt als volgt: Levert de implementatie van contactgericht spelen en leren (CSL) in bestaande PMT weerbaarheidstrainingen veranderingen op ten opzichte van bestaande PMT weerbaarheidstrainingen bij een jongen van 11 jaar met extra uitdagingen op sociaal en emotioneel vlak? En welke veranderingen zijn dit?*

In dit onderzoek wordt gezocht naar een antwoord op bovenstaande vraag. Allereerst zal het onderzoek verantwoord worden, waarna een theoretisch kader volgt. Hierin worden diverse relevante theorieën uitgelegd die van invloed zijn op dit onderzoek. Vervolgens wordt de methode uitgelicht. Daar kan onder andere gelezen worden welke meetinstrumenten er gebruikt zijn. Uiteindelijk wordt door middel van de resultaten toegewerkt naar een zo

duidelijk mogelijk antwoord op de onderzoeksvraag. Wat hieruit voortkomt wordt tenslotte ter discussie gesteld en zal er een conclusie en aanbeveling volgen.

## Theoretisch kader

### Literatuur onderzoek

Om de methode CSL en Rots en Water naast elkaar te leggen en te bekijken is er voornamelijk gebruik gemaakt van *literatuuronderzoek*.

Er is gebruik gemaakt van verschillende bronnen, de bibliotheek op het Windesheim, internet en cursusmateriaal van een cursus die binnen de CSL gegeven wordt.

Daarbij is gezocht op 'psychomotorische therapie' op 'CSL' op 'weerbaarheidstrainingen', 'contact maken', 'attitude', 'houding', 'CBCL' en 'communicatie'. De eerste twee zoektermen spreken voor zich. Dit onderzoek richt zich specifiek op het aansluiten, contact maken of ook wel communiceren met de cliënt, daarom is daar naar gezocht. Dit is ook gedaan omdat er weinig bekend is over de CSL methode.

De literatuur die sprak over methoden, die uitspraken deed over benaderingen, die zijn geïnccludeerd. Literatuur die bijvoorbeeld in zijn algemeenheid sprak over PMT als vak of gesprekstechnieken is geëxcludeerd. Er is dus zo specifiek mogelijk gezocht naar informatie over dit onderwerp. Er is ook gekeken naar de betrouwbaarheid van de literatuur, naar de bronnen. Door bijvoorbeeld te kijken naar de actualiteit en auteurs.

Attitude (houding) is een kernbegrip in de CSL, vandaar dat er gekeken is wat er in literatuur (die niet direct met CSL gekoppeld is) daar over, geschreven is.

In dit hoofdstuk worden de methoden die gebruikt zijn voor dit onderzoek nader verklaard vanuit de literatuur.

### Leeftijdsadequaat

Jongens in de leeftijdsfase van M. en P. (tussen de 8 en de 12 jaar) hebben als ontwikkelingstaak het vormen van een sociale identiteit. Hieronder wordt onder andere verstaan, het aangaan van vriendschappen en het uitdelen van gunsten. Jongens ontwikkelen zich hierin op een andere manier dan meisjes op deze leeftijd. Jongens zijn meer fysiek ingesteld als het gaat om aangaan van relaties. Dit is een mooie ingang voor de PMTer die werkt met jongens van deze leeftijd. Er wordt ook veel waarde gehecht aan de betekenis van anderen, leeftijdsgenoten en volwassenen, aan hun gedrag. Hier worden kinderen ook op afgerekend en maakt het ze bewust van hun positie binnen deze maatschappij.

Volgens Kohnstamm (2002) ligt de beoordeling van anderen bij jongens tussen de 8 en 12 jaar erg gevoelig. Het kan confronterend zijn wanneer het kind merkt toch een andere plaats in te nemen dan hij misschien had gedacht of gehoopt. Vaak kunnen kinderen hier goed mee omgaan, soms minder goed en kan een kind zich afgewezen voelen, dit kan op allerlei manieren tot uiting komen.

Bij M. en P. spelen deze factoren mee in het gedrag dat ze laten zien. M. is hierdoor wat meer terug getrokken en P. zoekt soms wat meer de confrontatie. Beide jongens handelen echter vanuit dezelfde reden, hoe ga ik om met de positie die ik nu heb/krijg?

Deze gegevens is voor een therapeut noodzakelijk om te weten om aan te kunnen sluiten bij de desbetreffende cliënt.

## Contact gericht spelen & leren

Binnen de literatuur van CSL wordt vooral gesproken over de relatie tussen kind en speler. In het kader van dit onderzoek wordt er voornamelijk gesproken over de relatie tussen cliënt en therapeut. Er is ook gekeken naar aanvullende literatuur die ondersteunend en overeenkomstig is met de visie die CSL heeft.

CSL is een methode waarbij gewerkt wordt vanuit een liefdevolle, accepterende houding waarin 100% wordt verwacht maar zonder druk naar de cliënt. Met 100% wordt bedoeld: 100% vertrouwen dat de cliënt het gestelde doel gaat halen. Elke procent richting het doel wordt gezien als winst of vooruitgang. CSL richt zich expliciet op de houding van de therapeut. De werkwijze heeft veel weg van een combinatie tussen de cliënt centered stroming en de gedragstherapeutische stroming. De volgende aspecten liggen op de voorgrond:

- *Werken uit de relatie*

Mensen die moeite hebben met het aangaan van sociale verbanden, missen vaak aansluiting bij anderen. Als gevolg hiervan is het contact niet wederkerig, vaak op voorwaarden van de ander (niet van de cliënt). Relaties met andere mensen kunnen erg leerzaam zijn, maar als dit niet wederkerig is, valt er minder te leren. CSL geeft handvatten waarmee iemand uitgenodigd wordt tot écht contact en dus tot ontwikkeling.

In een goed contact is er sprake van wederkerigheid, daarmee wordt het contact bedoelt binnenin onszelf, met de wereld om ons heen en het contact met de ander. Dit contact met onszelf en de wereld om ons heen wordt ook door prof. dr. C.C.F. Gordijn omschreven. Gordijn noemt dit het relationeel bewegingsconcept. Het concept is kort toe te lichten. Het relationele bewegingsconcept steunt op een relationeel mensbeeld: Mens en wereld, de mens en zijn omgeving, kunnen niet onafhankelijk van elkaar bestaan, ze verwijzen naar elkaar. Mensen worden primair opgevat als handelende wezens en het menselijk bewegen wordt in de eerste plaats begrepen in termen van bewegingshandelingen, en dus niet in termen van lichaamsbewegingen.

Anders gezegd: wij kijken niet door een biologische of biomechanische bril naar het bewegen, maar interpreteren het primair als betekenisvol gedrag (Stegeman, 2005). Want omdat mens en wereld naar elkaar verwijzen, zegt Gordijn, is de relatie ertussen een betekenisrelatie. De wereld is een betekeniswereld, een wereld waarin een stoel is om op te zitten, water om in te zwemmen en een bal om tegenaan te trappen. Kinderen en jongeren moeten die betekenissen leren ontdekken en leren realiseren - en daarbij is hulp nodig. Zo wordt opvoeden, onderwijzen en trainen inleiden in betekenissen.

Terugkomend op dat wederkerigheid van belang is in het maken van contact ondersteunt ook Martine Delfos (2006). Haar boek begint met: “the most powerful weapon in empowering the child is adult modesty.” Om een kind in zijn kracht te zetten dient de volwassene niet op te treden als alleswetend, maar aan te sluiten, zoeken naar wederkerigheid, zoeken naar het ‘samen’. Er wordt hier omschreven dat gespreksvoering met kinderen op respect en bescheidenheid (een open uitnodigende houding) vanuit de volwassene gericht dient te zijn. Hierbij dient ook aandacht te zijn voor begrenzing. De volwassene kan op deze manier kaders geven waar binnen het kind zich kan ontwikkelen en waarin de volwassene volgend kan zijn. Vanuit daar kan een veilige, open relatie ontstaan, waarin oprechte interesse in de ander centraal staat.

Wanneer er een verstoring plaatsvindt in het maken/onderhouden van contact kan dit niet alleen vervreemding van de ander ontstaan, maar ook vervreemding van zichzelf. Binnen een wederkerig contact tussen cliënt en therapeut ontstaat er bij beide letterlijk en figuurlijk een lichamelijke en psychische ontspanning (Kool, 2006). In eerste instantie sluit de therapeut bij de cliënt aan en volgt hierin zijn/haar gedrag. Vanuit het volgen ontstaat wederkerigheid. Uiteindelijk kan er in een ontspannen sfeer in de ruimte, fysiek en psychisch gewerkt worden.

- *Aandacht voor de houding van de therapeut*

Vele aspecten spelen een rol in de houding van de therapeut. Denk aan ervaring, opleiding en methodes. Juist de persoonlijke gedachten, overtuigingen en gevoelens krijgen aandacht binnen de CSL. Gedachten zoals frustratie, boosheid en angst zijn heel normaal, maar niet effectief als het gaat om behandelingen of de omgang met de cliënt. Het onderzoeken van overtuigingen kan helpen een meer ontspannen houding te creëren naar de cliënt (Horison, 2012).

Dit onderzoeken kan middels de Option-methode. Het is geen methode die noodzakelijk is voor een CSL begeleider om te kunnen werken met CSL. De methode is voor de grondleggers van CSL wel het meest doeltreffend wat betreft het onderzoeken van overtuigingen. Deze methode is ontwikkeld in de jaren '70 door Bruce Dimarcico. Berry Neil Kaufman heeft later de technieken verfijnd en bekend gemaakt. Onder de naam 'The Option Process©' Deze methode stelt niet oordelende vragen over een overtuiging. Bijvoorbeeld 'Waarom geloof je dat?' Volgens Anneke Groot (2011) gaat hierbij niet om goed of fout maar om het ontdekken wat effectief is. Deze methode helpt een therapeut om zich bewust te worden van zijn overtuigingen en houding, tegenover een cliënt. Bijvoorbeeld: Een zoon zegt overal 'nee' op. Moeder vond dit vreselijk (haar overtuiging). Een CSL begeleider die met de zoon werkte reageerde erg ontspannen op de 'nee'. Deze begeleider wilde aan moeder laten zien hoe ze die ontspannenheid liet zien aan haar zoon. In een heel uur zei het jongetje één keer 'nee'. Niet alleen CSL gaat uit van een open houding van de therapeut. Zoals hierboven beschreven staat is er in verschillende literatuur hierover geschreven, bijvoorbeeld als het gaat om gespreksvoering. Socrates is hier een voorbeeld van. Hij ging ervan uit dat de 'vrager' niets wist, maar dat de ander deskundig was. Door doorvragen liet hij de ander zijn mening vertellen, zodat de ander zich kan ontwikkelen. Een duidelijk voorbeeld van een open houding, die ook wel de socratische houding wordt genoemd. Delfos (2006) wijst er op dat binnen de pedagogiek ook de nadruk wordt gelegd op respect, warmte en bescheidenheid naar het kind, zowel verbaal als non verbaal. Bijvoorbeeld door op ooghoogte een gesprek te voeren, een psychische conditie van de therapeut die bestaat uit veiligheid en rust en luisteren naar het kind.

"Het gaat er nu eenmaal niet om, dat *iets anders* wordt gezien, doch dat men *anders* ziet." (Jung)

- *Doelen stellen*

Binnen de CSL worden op diverse ontwikkelingsdomeinen (zintuiglijke en motorische ontwikkeling, sociale en emotionele ontwikkeling, spelontwikkeling, leren leren, zelfredzaamheid, communicatie en cognitieve ontwikkeling) doelen gesteld. Er wordt hierbij niet gewerkt volgens vaste protocollen, maar er wordt steeds gekeken naar de betreffende cliënt (Horison, 2012).

De individuele benadering o.a. bij het doelen stellen, is ook van belang omdat dit aansluit bij een samenleving die steeds meer individualiseert. Psychosociale problemen vinden steeds vaker hun oorsprong in complexere gezinssituaties die moeilijker met elkaar te vergelijken zijn (Kool, 2006). Vanuit dit oogpunt is het van belang om persoonlijke doelen te stellen zodat de problemen van een kind individueel worden aangepakt. Door deze persoonlijk te maken sluit het beter aan bij de belevingswereld en behoefte van het kind.

### **Weerbaarheidstraining volgens rots en water**

De methode 'rots en water' werkt veel met fysieke oefeningen, leren door te doen. Omdat deze methode aansluit bij de PMT, geldt deze als leidraad in de betreffende weerbaarheidstrainingen.

Er is een verschil tussen de ontwikkeling van jongens en meisjes. Volgens Ykema (2012), de ontwikkelaar van 'rots en water' sluit de methode extra goed aan bij jongens. Jongens zijn



door meer testosteron beweeglijker dan meisjes en kunnen hun gevoel minder goed onder woorden brengen. Jongens staan voor de ontwikkelingstaak om contact te maken met deze energie en deze positief om te zetten, bijvoorbeeld in sporten. Op deze manier wordt er contact gemaakt met leeftijdsgenoten. Via beweging wordt dus zelfkennis en kennis over anderen opgedaan. Er kan dus gesteld worden dat jongens communicatievaardigheden opbouwen door middel van sport, spel en beweging.

Het mensbeeld dat in Rots en Water wordt geschetst omvat de sociale identiteit (Hoe gaan we met elkaar om?), de psychologische identiteit (wie ben ik ?) en de spirituele identiteit (Hoe zijn wij met elkaar verbonden?) Via de fysieke hoek worden er mentale en sociale vaardigheden aangereikt, welke worden ondersteunt door korte tussentijdse opdrachten, gesprekjes etc. Drie kernthema's staan centraal: zelfbeheersing, zelfreflectie, zelfvertrouwen. Voor meisjes kan daar 'in actie durven komen' aan worden toegevoegd. In het eerste thema wordt aandacht geschonken aan het 'stevig staan', ademen in de buik en richten of sturen van de aandacht. Wat betreft het tweede thema: zonder lichaam is er geen bewustzijn en geen emotie mogelijk. Zonder lichaamsbesef is er geen emotioneel besef en geen zelfbesef mogelijk. De ontwikkeling van meer lichaamsbewustzijn biedt daarom de kans tot meer inzicht in de eigen reacties. Dit kan weer leiden tot meer zelfvertrouwen.

### **Rots&water en CSL**

Rots & Water is een psychofysieke training voor jongens en meisjes voor basisonderwijs en voortgezet onderwijs, jeugdhulpverlening, jeugddetentie en GGZ. Doordat het een psychofysieke training is, is dit uitermate goed geschikt voor dit onderzoek. Een PMTer werkt veelal op dit specifieke gebied. Het programma van Rots en water onderscheidt zich doordat het aan verschillende doelstellingen tegelijk werkt, wat in andere weerbaarheidstraining vaak niet of in mindere mate het geval is. Ervaring opdoen waarbij fysieke en mentale inspanning komt kijken is uitermate geschikt voor jongens van de leeftijd 10 tot 13 jaar omdat zij zich op deze manier ontwikkelen, zie ook 'weerbaarheidstraining volgens rots en water'.

Hetgeen waar CSL een mooie aanvulling geeft, is op het persoonlijke contact tussen begeleider en kind. Met persoonlijk contact wordt bedoelt: aansluiten bij het kind, interesse tonen in de wereld van het kind, wederkerigheid in het contact, onvoorwaardelijke acceptatie van het kind zoals het is. Door dit te optimaliseren zou het kunnen dat door een begeleider die CSL geschoold is Rots en Water nog effectiever te maken.

Binnen het aangaan van het contact en het meegaan in de leefwereld van het kind moet de begeleider wel letten op het feit dat verschillende onderwerpen aan bod komen. Door alleen aan te sluiten bij het kind kan het zijn dat er te lang wordt stilgestaan bij een gebied waar het op dat moment misschien geschikter zou zijn om op een ander gebied verder te gaan.

Aansluiten en toch doelgericht werken dus. Mede hierom is een combinatie van beide methoden misschien erg effectief. Het pakt veel verschillende ontwikkelingsgebieden in een relatief korte tijd en daarbij wordt maximaal uitgegaan van het werken vanuit de relatie.

In het protocol van Rots en Water staat voornamelijk beschreven waar de therapeut aan moet voldoen en welke ontwikkelingsdomeinen er behandeld gaan worden. In het protocol staat vast wat er wanneer dient te gebeuren en wat er geleerd gaat worden. De vrijheid van de therapeut is daardoor erg beperkt en dit kan lijken op productiewerk. Er komen 10 kinderen binnen en na 12 weken zouden deze kinderen 'weerbaar' moeten zijn en komen de volgende 10 kinderen. De methode CSL is meer cliënt centered. Er zijn geen vaste protocollen over hoe een behandeling eruit ziet en hoe lang deze gaat duren. De gedachte achter CSL is gericht op wat de ander (het kind) nog moet ontwikkelen, en dit zonder druk maar wel met 100% verwachting. Het protocol dat Rots en water heeft ontwikkeld kan voor kinderen extra druk geven. Een kind kan bijvoorbeeld wat langer nodig hebben voor het thema 'begrenzing' en

wat minder lang voor een ander thema. Binnen CSL is hier ruimte voor wat er bij Rots en Water minder is.

## Methode praktijkonderzoek

### Doelgroep/participant

Binnen het onderzoek hebben twee personen deelgenomen. Een deelnemer heeft een bestaande weerbaarheidstraining gevolgd van een PMT'er. De andere deelnemer heeft een weerbaarheidstraining gedaan met een PMT'er waarbij de implementatie van CSL is toegepast. Het verschil in de manier van aanbieden is dus met implementatie van CSL versus zonder implementatie van CSL.

Deze deelnemers zijn allebei jongens van 11 jaar met extra uitdagingen op sociaal en emotioneel vlak. Beide deelnemers volgen onderwijs binnen het reguliere basisonderwijs in Hengelo.

Dit praktijkonderzoek gaat over twee jongens. Met name om, zoals de hoofdvraag al aangeeft, jongens tussen de 8 en 12 jaar. Bij één deelnemer is er gekozen voor de implementatie van CSL binnen de behandeling. Bij de andere deelnemer is er geen sprake geweest van de CSL benadering in de behandeling. Beiden hebben in grote lijnen problemen op dezelfde vlakken. Deze komen in verschillende situaties soms anders naar voren.

M. is over het algemeen genomen een slimme, vrolijke jongen van 11 jaar. Hij heeft vriendjes, hobby's, een liefhebbend gezin en genoeg om handen. Alleen loopt M. wel tegen lastige situaties aan waar hij wat moeilijker mee om kan gaan. Zo is M. erg gevoelig voor afwijzing door klasgenoten. M. omschrijft dit zelf als 'dan vinden kinderen mij stom en willen ze nooit meer iets met mij doen'. Hij internaliseert erg en is hier verdrietig over in andere situaties. In de situatie zelf is het soms zo dat M. gaat compenseren. Hij doet dan erg zijn best om juist wel leuk gevonden te worden door zich roekelozer te gedragen met als uitkomst dat zijn klasgenoten hem nog meer en vaker afwijzen. M. is een gevoelige jongen die zichzelf snel wegcijfert en minder belangrijk vindt dan anderen. In het eerste contact met M. komt hij erg nerveus en 'gewogen' over. Zo lijkt hij erg bang om dingen verkeerd te zeggen en zegt daarom liever niets. Naar mate M. meer van iemand ziet en diegene vertrouwt, durft hij opener te zijn. Volgens de literatuur zijn kinderen in deze leeftijd bezig met het ontwikkelen van hun sociale identiteit. (Kohnstamm, 2002) Hierin loopt M. soms vast. Op school doet M. het goed. In de klas kan hij goed meekomen met de lesstof. Soms droomt M. weg en is dan helemaal in zijn eigen wereld. Hij let dan niet meer op. Dit kan soms (voor hem) voor onverwachte situaties zorgen waarin hij beslissingen neemt die niet altijd even handig zijn. Voorbeelden hiervan zijn wat extremer gedrag dan klasgenootjes (compenseren), het niet durven aangaan van contact. In het hoofd van M. gaat van alles om in sociale situaties. M. is erg goed in het invullen van de gedachten van andere kinderen en loopt hierdoor vast in zijn handelen. Vaak zijn deze gedachten niet reëel en heeft het wel/niet handelen juist een tegengesteld effect van wat M. eigenlijk wilde. Hier zit hij erg mee.

Daarom is er besloten (mede door zijn moeder) om M. een weerbaarheidstraining te laten volgen, individueel en gericht op het contact. Daar komt de CSL benadering bij kijken en vanuit daar zijn we gestart om het probleem van M. aan te pakken.

P. is een actieve, vrolijke jongen van 11 jaar. P. heeft als grootste hobby voetballen. Dit doet hij in een team waarin hij met veel klasgenootjes speelt. Ook het gezin rond P. is erg ondersteunend en liefhebbend. P. heeft ook soms problemen in sociale situaties waarbij hij moeite heeft om zichzelf aan te passen naar gewenst gedrag. Ook P. is een gevoelige jongen die internaliseert. In het gedrag van P. is dit vaak juist anders te zien. Wanneer er een moeilijke situatie voordoet waar P. bijvoorbeeld iets wil en andere kinderen wat anders zouden willen (dus zijn idee afwijzen) kan P. hier boos om worden en wordt dit door

klasgenoten gezien als ‘irritant’ gedrag. P. kan op die momenten erg aanwezig zijn en veel aandacht op zichzelf proberen te focussen. In gesprekken geeft P. aan dit zelf ook niet leuk te vinden en niet zo goed te weten waarom hij dit doet. Hij zoekt de schuld van de afwijzing binnen zichzelf en weet vervolgens niet goed hoe hij hier op kan reageren. Thuis is P. hier soms erg verdrietig om en komt hierdoor soms moeilijk in slaap. De ouders zijn door deze gebeurtenissen thuis naar school gegaan en hebben een gesprek gehad met de docent van P. Zij geeft ook aan dat ze wel iets merkt van de wat stroef lopende omgang met zijn leeftijdsgenoten. Samen hebben zij besloten om een weerbaarheidstraining te gaan volgen.

De vraag om behandeling is in eerste instantie bij beide deelnemers gekomen vanuit de ouders. Het contact is ontstaan vanuit een directe werkrelatie. Met toestemming van beide ouders en deelnemers is dit onderzoek gedaan. De ouders van beide kinderen hebben ervaring met CSL en zijn daarover positief. In overleg is ervoor gekozen het ene kind wel te behandelen met implementatie van CSL en de ander niet. Dit besluit hangt samen met het onderzoek; op deze manier kan er gekeken worden naar de verschillen tussen weerbaarheidstraining met implementatie van CSL en zonder.

### **Meetinstrumenten**

Er is gekozen om zo breed mogelijk te meten d.m.v. de CBCL (Child Behavior CheckList), Youth Self Report (YSR) en de Teacher Report Form (TRF) om zo goed mogelijk de gebieden in kaart te brengen waar de problemen liggen. Bovendien kan hiermee onderzocht worden of de implementatie van CSL invloed heeft op bepaalde gebieden binnen de gedragsvragenlijsten.

De CBCL, YSR en TRF bestaan uit 112 stellingen. Bij deze stellingen kan worden aangegeven of dit vaak of altijd van toepassing is (2 punten), soms van toepassing is (1 punt) of nooit van toepassing is (0 punten).

In dit onderzoek is er op verschillende manieren gekeken naar de data. Zowel de gehele vragenlijst als probleemschalen van deze checklist, gesplitst op het sociaal en emotionele vlak. De gehele checklist is gemeten om de validiteit van de checklist te waarborgen. Voor het deelonderwerp ‘sociaal-emotioneel vlak’ is gekozen om de probleemgebieden van de deelnemers van het onderzoek beter in kaart te brengen. Daarbij heeft CSL in combinatie met een weerbaarheidstraining op dit vlak naar verwachting de meeste invloed. Door hier specifiek naar te kijken en de resultaten naast elkaar te leggen kan er meer gezegd worden over de werking van CSL in combinatie met een weerbaarheidstraining, wat betreft de deelnemers van dit onderzoek.

Child Behavior Checklist (CBCL). De CBCL (Achenbach & Rescorla, 2000) is een vragenlijst over gedrags- en emotionele problemen bij kinderen. Deze vragenlijst wordt door de ouders van het kind ingevuld. In dit onderzoek wordt gebruik gemaakt van de CBCL voor kinderen van 6 tot en met 18 jaar. De CBCL clustert de vragen over problemen in de volgende probleemschalen; emotioneel reagerend, angstig / depressief, lichamelijke klachten, teruggetrokken, slaapproblemen, aandachtsproblemen, delinquent gedrag en agressief gedrag. De vragenlijst meet twee belangrijke factoren; de internaliserende en externaliserende problemen. In het onderzoek zal er met name gekeken worden naar de internaliserende problematiek. Hier is voor gekozen omdat de deelnemers hun problemen vooral binnen zichzelf leggen, hier en daar zijn wel vormen van externaliserende problemen te zien. Deze komen met name vanuit de internaliserende problemen. De vragen gaan over het kind zoals het nu en de afgelopen twee maanden was. Onderzoeken, uitgevoerd in Amerika, laten zien

CSL en weerbaarheid

dat de CBCL een goed meetinstrument is voor actueel probleemgedrag bij kinderen. De betrouwbaarheid en validiteit zijn goed beoordeeld (Achenbach, 2001).

Teacher's Report Form (TRF). De TRF (Achenbach & Rescorla, 2000) is een gestandaardiseerde vragenlijst om probleemgedrag en het functioneren op school van het kind te beoordelen. Het is gebaseerd op de CBCL, echter, deze vragenlijst wordt door de leraar of leider ingevuld. Voor dit onderzoek wordt de TRF over kinderen van 6 tot en met 18 jaar gebruikt. De vragen op de TRF gaan over gedrag, moeilijkheden en kwaliteiten van het kind, tevens worden er vragen gesteld over de schoolresultaten. In de TRF zijn diverse soorten vragen opgenomen. De vragen van de TRF zijn geclusterd in dezelfde probleemschalen als de CBCL. De betrouwbaarheid en validiteit van de TRF is onderzocht in Amerika, uit deze onderzoeken zijn vergelijkbare resultaten gevonden als bij de CBCL (Achenbach & Dumenci, 2001; Rescorla, 2005).

Youth Self Report (YSR). De YSR (Achenbach, 2001) is een gestandaardiseerde vragenlijst om probleemgedrag en het functioneren op school van het kind te beoordelen gebaseerd op de CBCL, deze vragenlijst wordt door het kind zelf ingevuld. Van de YSR is één versie beschikbaar voor kinderen van 11 tot 18 jaar. De YSR is een vragenlijst waarop kinderen en jongeren vragen over zichzelf kunnen beantwoorden over vaardigheden en emotionele en gedragsproblemen. Veel van deze vragen zijn hetzelfde als op de CBCL, aangevuld met 14 sociaal wenselijke vragen. Kinderen en jongeren kunnen voor elke vraag aangeven hoe goed een vraag bij hun past in de afgelopen 6 maanden volgens dezelfde manier als bij de CBCL en TRF. De YSR omvat de schalen met dezelfde betekenis als op de CBCL. De indeling in probleemschalen is gebaseerd op nieuwe factoranalyses, die T. M. Achenbach heeft uitgevoerd op gegevens van jongeren in GGZ-instellingen. De probleemschalen bij de YSR zijn gelijk aan de schalen van de CBCL en TRF. De betrouwbaarheid en validiteit van de YSR is goed. Dit komt uit de COTAN-beoordeling uit 1999. Er is nog geen beoordeling over nieuwere versies van de YSR. (Nederlands Jeugd Instituut, 2012)

Probleemschalen van CBCL, YSR en TRF:

1. Teruggetrokken/ depressief (8 items) Voorbeeld item: " ik ben liever alleen dan met anderen".
2. Lichamelijke klachten (10 items) Voorbeeld item: " Ik voel me duizeling of licht in het hoofd".
3. Angstig/ depressief (13 items) Voorbeeld item: " Ik heb het gevoel dat niemand van me houdt".
4. Sociale problemen (11 items) Voorbeeld item: " Ik word veel gepest".
5. Denkproblemen/Slaapproblemen (12 items) Voorbeeld item: " Ik kan bepaalde gedachten niet uit mn hoofd zetten".
6. Aandachtsproblemen (9 items) Voorbeeld item: " Ik heb moeite met stil zitten".
7. Regelovertredend/delinquent gedrag (15 items) Voorbeeld item: " Ik lieg of bedrieg".
8. Agressief gedrag (17 items) Voorbeeld item: " Ik maak veel ruzie". (Kievit, 2009)

CSL en weerbaarheid

## **Procedure**

De vragenlijsten zijn in het begin van de behandeling afgenomen en vlak na behandeling. Dit om een duidelijk beeld te vormen van de problematiek voor behandeling en de effecten van de behandeling te meten. De metingen met de behandelde deelnemers zijn in een praktijkruimte afgenomen in aanwezigheid van de therapeut, dit voor als er eventuele vragen zijn over de stellingen en vragen. Voor de leerkrachten lag dit anders, hiervoor is de therapeut bij de desbetreffende leerkracht in de klas geweest. Met de ouders is tevens een afspraak gemaakt, zodat de therapeut bij het invullen van deze vragenlijst aanwezig is voor eventuele uitleg. Met de ouders van beide deelnemers is tevens besproken dat de resultaten van de vragenlijsten gebruikt zullen worden in dit onderzoek. De ouders van beide deelnemers hebben hiervoor toestemming gegeven in een gesprek waarin informatie is gegeven over het onderzoek en de scriptie die hierover wordt geschreven.

## **Design**

Er is gekozen voor een kwantitatief onderzoek. Er wordt gekeken vanuit het perspectief van de deelnemer en er wordt geprobeerd dit in kaart te brengen door middel van vragenlijsten. Verder is het onderzoek quasi-experimenteel met voor- en nameting, de vergeleken deelnemers zijn niet volgens toeval samengesteld maar geselecteerd op basis van overeenkomstigheid in problematiek. (Bakker & Van Buuren, 2009)

## **Interventie**

De methode die gebruikt wordt voor de behandeling van beide deelnemers is deels gebaseerd op Rots en Water, ontwikkelt door Freerk Ykema. Er is gekozen voor deze methode omdat deze methode van zichzelf al veel lichamelijke oefeningen aanbiedt waar een PMTer op verschillende manieren bij aan kan sluiten, uit kan breiden en in kan verdiepen. Er wordt dus deels met deze methode gewerkt, daarnaast heeft de therapeut eigen inbreng met oefeningen waarvan deze denkt erg te passen bij de deelnemers/doelgroep. Hierover is meer te lezen in het literatuur gedeelte van dit onderzoek. Ook zijn er in de bijlage twee uitgewerkte sessies toegevoegd.

## **Dataverwerking**

Er is gekozen voor de meeste valide methode om de resultaten van de vragenlijsten te verwerken, namelijk Assessment Data Manager. Dit is een computerprogramma dat de data omzet in resultaten. De scores geven een duidelijk overzicht van het verschil in de meting voor de training en de meting na de training.

## Resultaat praktijkonderzoek

De resultaten die hieronder te lezen zijn, zijn met behulp van het Assessment Data Manager (ADM) berekend. Hierop worden alle gegevens omgezet in tabellen die vervolgens verwerkt zijn in kleinere leesbare tabellen. Deze kleinere tabellen zijn hieronder te zien. De ADM tabellen zijn bijgevoegd in een aparte bijlage om dit document niet onnodig onoverzichtelijk te maken.

### Overzicht probleemschalen van de eerste meting van M.

| CBCL/TRF/YSR                         | CBCL                      | TRF                       | YSR                   |
|--------------------------------------|---------------------------|---------------------------|-----------------------|
| <b>Problematiek</b>                  | <b>Moeder</b>             | <b>Leerkracht</b>         | <b>Kind</b>           |
| Angstig/depressief                   | <b>Verhoogd</b>           | Niet verhoogd             | <b>Sterk verhoogd</b> |
| Teruggetrokken/depressief            | <b>Enigszins verhoogd</b> | Niet verhoogd             | Niet verhoogd         |
| Somatische klachten                  | Niet verhoogd             | Niet verhoogd             | Niet verhoogd         |
| Sociale problemen                    | Niet verhoogd             | Niet verhoogd             | <b>Verhoogd</b>       |
| Denkproblemen                        | <b>verhoogd</b>           | Niet verhoogd             | Niet verhoogd         |
| Aandachtsproblemen                   | Niet verhoogd             | Niet verhoogd             | Niet verhoogd         |
| Regeloverttredend gedrag             | Niet verhoogd             | Niet verhoogd             | Niet verhoogd         |
| Agressief gedrag                     | Niet verhoogd             | Niet verhoogd             | Niet verhoogd         |
| Totaal internaliserende problematiek | <b>Verhoogd</b>           | Niet verhoogd             | <b>Verhoogd</b>       |
| Totaal externaliserende problematiek | Niet verhoogd             | Niet verhoogd             | Niet verhoogd         |
| Totale problematiek                  | <b>Enigszins verhoogd</b> | <b>Enigszins verhoogd</b> | Niet verhoogd         |

### *DSM IV georiënteerde schalen*

| <b>Problematiek</b>                        | <b>Moeder</b>             | <b>Leerkracht</b> | <b>Kind</b>     |
|--------------------------------------------|---------------------------|-------------------|-----------------|
| Affectieve problemen                       | <b>Verhoogd</b>           | Niet verhoogd     | Niet verhoogd   |
| Angstproblemen                             | <b>Enigszins verhoogd</b> | Niet verhoogd     | <b>Verhoogd</b> |
| Lichamelijke problemen                     | Niet verhoogd             | Niet verhoogd     | Niet verhoogd   |
| Aandachtstekort /Hyperactiviteitsproblemen | Niet verhoogd             | Niet verhoogd     | Niet verhoogd   |
| Aandachtstekort (TRF)                      |                           | Niet verhoogd     |                 |
| Hyperactiviteit-Impulsiviteit (TRF)        |                           | Niet verhoogd     |                 |
| Oppositieel gedrag                         | Niet verhoogd             | Niet verhoogd     | Niet verhoogd   |
| Gedragsproblemen                           | Niet verhoogd             | Nietverhoogd      | Niet verhoogd   |

### **2007-schalen**

| <b>Problematiek</b>              | <b>Moeder</b>             | <b>Leerkracht</b> | <b>Kind</b>               |
|----------------------------------|---------------------------|-------------------|---------------------------|
| Obsessief-compulsieve problemen  | <b>Sterk Verhoogd</b>     | Niet verhoogd     | <b>Verhoogd</b>           |
| Posttraumatische Stressproblemen | <b>Verhoogd</b>           | Niet verhoogd     | <b>Enigszins verhoogd</b> |
| Traag Denktempo (niet op YSR)    | <b>Enigszins verhoogd</b> | Niet verhoogd     | -                         |
| Positieve eigenschappen (YSR)    | -                         | -                 | Normaal                   |

## Overzicht probleemschalen van de eerste meting van P.

CBCL/TRF/YSR

CBCL

TRF

YSR

| <b>Problematiek</b>                  | <b>Moeder</b>   | <b>Leerkracht</b> | <b>Kind</b>               |
|--------------------------------------|-----------------|-------------------|---------------------------|
| Angstig/depressief                   | <b>Verhoogd</b> | <b>Verhoogd</b>   | <b>Enigszins verhoogd</b> |
| Teruggetrokken/depressief            | Niet verhoogd   | Niet verhoogd     | Niet verhoogd             |
| Somatische klachten                  | Niet verhoogd   | Niet verhoogd     | Niet verhoogd             |
| Sociale problemen                    | Niet verhoogd   | Niet verhoogd     | Niet verhoogd             |
| Denkproblemen                        | Niet verhoogd   | Niet verhoogd     | Niet verhoogd             |
| Aandachtsproblemen                   | <b>verhoogd</b> | Niet verhoogd     | Niet verhoogd             |
| Regelovertrekend gedrag              | Niet verhoogd   | Niet verhoogd     | Niet verhoogd             |
| Agressief gedrag                     | Niet verhoogd   | <b>verhoogd</b>   | Niet verhoogd             |
| Totaal internaliserende problematiek | <b>Verhoogd</b> | <b>verhoogd</b>   | <b>Enigszins verhoogd</b> |
| Totaal externaliserende problematiek | Niet verhoogd   | <b>verhoogd</b>   | Niet verhoogd             |
| Totale problematiek                  | <b>Verhoogd</b> | <b>verhoogd</b>   | Niet verhoogd             |

### DSM IV georiënteerde schalen

| <b>Problematiek</b>                           | <b>Moeder</b>             | <b>Leerkracht</b>         | <b>Kind</b>   |
|-----------------------------------------------|---------------------------|---------------------------|---------------|
| Affectieve problemen                          | Niet verhoogd             | Niet verhoogd             | Niet verhoogd |
| Angstproblemen                                | <b>Verhoogd</b>           | <b>Enigszins verhoogd</b> | Niet verhoogd |
| Lichamelijke problemen                        | Niet verhoogd             | Niet verhoogd             | Niet verhoogd |
| Aandachtstekort<br>/Hyperactiviteitsproblemen | <b>Enigszins verhoogd</b> | Niet verhoogd             | Niet verhoogd |
| Aandachtstekort (TRF)                         |                           | Niet verhoogd             |               |
| Hyperactiviteit-Impulsiviteit (TRF)           |                           | Niet verhoogd             |               |
| Oppositieel gedrag                            | Niet verhoogd             | Niet verhoogd             | Niet verhoogd |
| Gedragsproblemen                              | Niet verhoogd             | <b>Enigszins verhoogd</b> | Niet verhoogd |

### 2007-schalen

| <b>Problematiek</b>                | <b>Moeder</b>             | <b>Leerkracht</b>         | <b>Kind</b>   |
|------------------------------------|---------------------------|---------------------------|---------------|
| Obsessief-compulsieve problemen    | <b>Enigszins verhoogd</b> | Niet verhoogd             | Niet verhoogd |
| Posttraumatische Stressproblemen   | <b>verhoogd</b>           | <b>Enigszins verhoogd</b> | Niet verhoogd |
| Traag Denkt tempo<br>(niet op YSR) | <b>Enigszins verhoogd</b> | Niet verhoogd             | -             |
| Positieve eigenschappen<br>(YSR)   | -                         | -                         | Normaal       |

### Opvallendheden eerste meting:

- Beide kinderen scoren in meer of mindere mate verhoogd op angstig/depressieve klachten.
- Beide kinderen scoren in meer of mindere mate verhoogd op internaliserende klachten.
- Beide kinderen scoren in meer of mindere mate verhoogd op totale problematiek.
- Opvallend is ook dat kind/ouder/leerkracht weinig overeenkomsten hebben in de scoring op de verschillende probleemschalen.



Overzicht probleemschalen van de tweede meting van M.

CBCL/TRF/YSR

CBCL

TRF

YSR

| <b>Problematiek</b>                  | <b>Moeder</b> | <b>Leerkracht</b> | <b>Kind</b>   |
|--------------------------------------|---------------|-------------------|---------------|
| Angstig/depressief                   | Niet verhoogd | Niet verhoogd     | Niet verhoogd |
| Teruggetrokken/depressief            | Niet verhoogd | Niet verhoogd     | Niet verhoogd |
| Somatische klachten                  | Niet verhoogd | Niet verhoogd     | Niet verhoogd |
| Sociale problemen                    | Niet verhoogd | Niet verhoogd     | Niet verhoogd |
| Denkproblemen                        | Niet verhoogd | Niet verhoogd     | Niet verhoogd |
| Aandachtsproblemen                   | Niet verhoogd | Niet verhoogd     | Niet verhoogd |
| Regelovertredend gedrag              | Niet verhoogd | Niet verhoogd     | Niet verhoogd |
| Agressief gedrag                     | Niet verhoogd | Niet verhoogd     | Niet verhoogd |
| Totaal internaliserende problematiek | Niet verhoogd | Niet verhoogd     | Niet verhoogd |
| Totaal externaliserende problematiek | Niet verhoogd | Niet verhoogd     | Niet verhoogd |
| Totale problematiek                  | Niet verhoogd | Niet verhoogd     | Niet verhoogd |

*DSM IV georiënteerde schalen*

| <b>Problematiek</b>                           | <b>Moeder</b> | <b>Leerkracht</b> | <b>Kind</b>   |
|-----------------------------------------------|---------------|-------------------|---------------|
| Affectieve problemen                          | Niet verhoogd | Niet verhoogd     | Niet verhoogd |
| Angstproblemen                                | Niet verhoogd | Niet verhoogd     | Niet verhoogd |
| Lichamelijke problemen                        | Niet verhoogd | Niet verhoogd     | Niet verhoogd |
| Aandachtstekort<br>/Hyperactiviteitsproblemen | Niet verhoogd | Niet verhoogd     | Niet verhoogd |
| Aandachtstekort (TRF)                         |               | Niet verhoogd     |               |
| Hyperactiviteit-Impulsiviteit (TRF)           |               | Niet verhoogd     |               |
| Oppositieel gedrag                            | Niet verhoogd | Niet verhoogd     | Niet verhoogd |
| Gedragsproblemen                              | Niet verhoogd | Niet verhoogd     | Niet verhoogd |

**2007-schalen**

| <b>Problematiek</b>                | <b>Moeder</b> | <b>Leerkracht</b> | <b>Kind</b>   |
|------------------------------------|---------------|-------------------|---------------|
| Obsessief-compulsieve problemen    | Niet Verhoogd | Niet verhoogd     | Niet verhoogd |
| Posttraumatische Stressproblemen   | Niet Verhoogd | Niet verhoogd     | Niet verhoogd |
| Traag Denkt tempo<br>(niet op YSR) | Niet verhoogd | Niet verhoogd     | -             |
| Positieve eigenschappen<br>(YSR)   | -             | -                 | Normaal       |

## Overzicht probleemschalen van de tweede meting van P.

CBCL/TRF/YSR

CBCL

TRF

YSR

| <b>Problematiek</b>                  | <b>Moeder</b>             | <b>Leerkracht</b> | <b>Kind</b>   |
|--------------------------------------|---------------------------|-------------------|---------------|
| Angstig/depressief                   | Niet verhoogd             | Niet verhoogd     | Niet verhoogd |
| Teruggetrokken/depressief            | Niet verhoogd             | Niet verhoogd     | Niet verhoogd |
| Somatische klachten                  | Niet verhoogd             | Niet verhoogd     | Niet verhoogd |
| Sociale problemen                    | Niet verhoogd             | Niet verhoogd     | Niet verhoogd |
| Denkproblemen                        | Niet verhoogd             | Niet verhoogd     | Niet verhoogd |
| Aandachtsproblemen                   | Niet verhoogd             | Niet verhoogd     | Niet verhoogd |
| Regeloovertredend gedrag             | Niet verhoogd             | Niet verhoogd     | Niet verhoogd |
| Agressief gedrag                     | Niet verhoogd             | Niet verhoogd     | Niet verhoogd |
| Totaal internaliserende problematiek | <b>Enigszins Verhoogd</b> | Niet verhoogd     | Niet verhoogd |
| Totaal externaliserende problematiek | Niet verhoogd             | Niet verhoogd     | Niet verhoogd |
| Totale problematiek                  | <b>Verhoogd</b>           | Niet verhoogd     | Niet verhoogd |

### DSM IV georiënteerde schalen

| <b>Problematiek</b>                        | <b>Moeder</b> | <b>Leerkracht</b> | <b>Kind</b>   |
|--------------------------------------------|---------------|-------------------|---------------|
| Affectieve problemen                       | Niet verhoogd | Niet verhoogd     | Niet verhoogd |
| Angstproblemen                             | Niet verhoogd | Niet verhoogd     | Niet verhoogd |
| Lichamelijke problemen                     | Niet verhoogd | Niet verhoogd     | Niet verhoogd |
| Aandachtstekort /Hyperactiviteitsproblemen | Niet verhoogd | Niet verhoogd     | Niet verhoogd |
| Aandachtstekort (TRF)                      |               | Niet verhoogd     |               |
| Hyperactiviteit-Impulsiviteit (TRF)        |               | Niet verhoogd     |               |
| Oppositieel gedrag                         | Niet verhoogd | Niet verhoogd     | Niet verhoogd |
| Gedragsproblemen                           | Niet verhoogd | Niet verhoogd     | Niet verhoogd |

### 2007-schalen

| <b>Problematiek</b>              | <b>Moeder</b>             | <b>Leerkracht</b> | <b>Kind</b>   |
|----------------------------------|---------------------------|-------------------|---------------|
| Obsessief-compulsieve problemen  | Niet verhoogd             | Niet verhoogd     | Niet verhoogd |
| Posttraumatische Stressproblemen | Niet verhoogd             | Niet verhoogd     | Niet verhoogd |
| Traag Denkt tempo (niet op YSR)  | <b>Enigszins verhoogd</b> | Niet verhoogd     | -             |
| Positieve eigenschappen (YSR)    | -                         | -                 | Normaal       |

### Opvallendheden na tweede meting:

- Wat erg opvalt is dat er bij M. geen enkele probleemgebieden meer zijn.
- Beide jongens scoren over het algemeen een stuk lager bij de tweede meting dan bij de eerste meting.
- Beide jongens scoren niet meer verhoogd op het probleemgebied angstig/depressief.

## Discussie

Terugkijkend op de methode van het onderzoek kan gezegd worden dat de keuze van een kwalitatief praktijkonderzoek de juiste is geweest. De ervaring van de training door de deelnemers moest in kaart worden gebracht. Dit type onderzoek is hier geschikt voor. De voor en na meting geeft een duidelijk beeld van de interventie die is gedaan. Hierin worden echter een aantal andere factoren niet meegenomen. Factoren als gezinssamenstelling, steun voor de training door omgeving, kortom; allerlei zaken waar de therapeut geen directe invloed op heeft gehad. Door beperkte tijd en omvang van het onderzoek zijn deze factoren niet meegewogen bij de resultaten.

Achteraf kan ook worden gesteld dat het lastig te zeggen is waar precies de verandering tussen beide trainingen heeft plaatsgevonden. Door een eventuele derde en/of vierde meting had dit beter in kaart gebracht kunnen worden. Een tussentijdse meting had daar meer zicht op kunnen geven. Ook is het effect op langere termijn niet meegenomen in de resultaten. Daar is een training en therapie in het algemeen voor bedoeld.

De keuze van het meten met een bestaand meetinstrument (CBCL) heeft als groot voordeel gehad dat de validiteit van de vragenlijst getoetst is en voldoende valide voor onderzoek is bevonden. Het onderzoek is met de gehele vragenlijst getoetst en geeft dus een valide beeld. Voor het verwerken van de resultaten is gebruik gemaakt van de methode ADM. Deze methode wordt binnen de meeste GGZ instellingen gebruikt. Doordat de resultaten in tabellen zijn weergegeven geeft dit een kort en duidelijk overzicht van de resultaten.

## Conclusie

Wanneer je de resultaten bekijkt van het onderzoek zie je in één opslag dat zowel weerbaarheidstraining zonder implementatie van CSL als de training met implementatie van CSL een positieve weerslag heeft op de deelnemers. Dat is te zien aan de daling van de scores van de deelnemers. Beide dalingen werden verwacht aangezien jongens leren communiceren en contact maken via sport en spel activiteiten (Ykema, 2012).

Tijdens de weerbaarheidstrainingen is geprobeerd om de randvoorwaarden van beide deelnemers zoveel mogelijk gelijk te houden. Zo was het grootste verschil dat de deelnemers een andere benaderingswijze hadden. Doordat dit onderzoek hier vooral op spitst is het aannemelijk dat de implementatie van CSL een bepaalde invloed heeft gehad op dit grote verschil in scores. In hoeverre dit verschil daadwerkelijk aan de implementatie van CSL te danken valt is moeilijk om te zeggen. Hiervoor zou uitgebreider en langduriger onderzoek nodig zijn.

De koppeling die in dit onderzoek is gemaakt tussen CSL en weerbaarheidstraining is weinig omschreven. In de literatuur is hier niets over te vinden. Wel is er een bewegingstherapeute (Ubavka Janevska) die werkt met de implementatie van CSL binnen weerbaarheidstrainingen voor kinderen met sociaal-emotionele problemen. Hier heeft zij positieve ervaringen mee en merkt dat deze methode kinderen die, met name extra uitdagingen hebben op sociaal-emotioneel vlak, wat extra's te bieden heeft. Deze bevindingen heeft zij telefonisch kenbaar gemaakt, deze heeft zij nooit uitgegeven als zijnde literatuur. Over haar werk heeft zij wel een lezing gegeven, dat was echter voordat het onderwerp voor dit onderzoek aan de orde was. Invoelen en aansluiten bij het kind zijn voor haar basisvoorwaarden vanuit waar ze werkt. Zij heeft dan ook geen 'standaard-pakket' aan oefeningen die ze doet. Vanuit jarenlange ervaring heeft zij veel didactische en methodische kennis die ze in het moment toepast die aansluiten bij de behoeften van het kind op dat moment.

Om geheel antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvraag is nog meer (wetenschappelijk) onderzoek nodig. Terugkomend op de onderzoeksvraag: kan er nog niet gesteld worden dat de implementatie van CSL bij een bestaande weerbaarheidstraining een positieve invloed kan hebben op jongens van late basisschool leeftijd met extra moeilijkheden op sociaal-emotioneel vlak. Wat wel gesteld kan worden is dat een weerbaarheidstraining met implementatie van CSL bij casus M. een groter verschil in gedrag is te zien dan bij casus P. zonder implementatie van CSL.

Dit onderzoek heeft op beperkte schaal bijdrage geleverd aan het aantonen van de geschiktheid van het implementeren van CSL binnen een weerbaarheidstraining. De onderzoeksvraag was te groot om in zijn geheel een antwoord op te kunnen geven na dit onderzoek.

## Aanbevelingen

Gezien de resultaten van dit onderzoek kan gesteld worden dat (in dit geval) een CSL benadering binnen de rots en water methode bij jongens tussen de 10 en de 12 jaar met sociaal-emotionele problematiek aantoonbaar effectiever is. Voor de implementatie is van CSL is het volgen van een cursus CSL (3 dagen) een minimum. Binnen deze cursus worden de basisvaardigheden uitgelegd en geoefend. Deze cursus is erg ervaringsgericht en praktijkgericht zodat deze direct toepasbaar is. Dit sluit erg aan bij de PMT opleiding zoals deze nu gevolgd wordt.

Ook is het nodig om meer, met name wetenschappelijk, onderzoek te gaan doen naar dit onderwerp. Tot zover is er naar dit onderwerp nog geen enkel wetenschappelijk onderzoek gedaan. Door hier meer onderzoek naar te doen kan dit ook als eventueel evidence-based methode worden aangereikt. Er is dan meer kans dat instellingen in zee willen gaan met deze methode en kan het meer bekendheid krijgen.

## Literatuurlijst

- Achenbach, T. & Rescorla, L.A. (2000). *Manual for ASEBA Preschool Forms & Profiles*. Burlington: ASEBA.
- Achenbach, T.M., & Ruffle, T.M†, (2001). *The child behavior checklist and related forms for assessing behavioral/emotional problems and competencies*. Burlington: ASEBA
- Bakker, E. en van Buuren, H. (2009) *onderzoek in de gezondheidszorg*, Groningen: Noordhof uitgevers.
- Delfos, M.F. (2006) *luister je wel naar mij? Gespreksvoering met kinderen tussen vier en twaalf jaar*, Amsterdam: SWP uitgeverij.
- Groot, A. (2011) *Contact gericht Spelen en leren, introductie cursus*. Geraadpleegd op 24 mei 2012, Van <http://www.horison.nl/index.php/scholing/introductie-CSL>
- Groot, A. (2011) *Contact gericht Spelen en leren, methode*. Geraadpleegd op 24 mei 2012, Van <http://www.horison.nl/index.php/methode/csl/>
- Kieviet, T.H., Tak, J.A., & Bosch, J.D. (2009). *Handboek psychodiagnostiek voor de hulpverlening aan kinderen*. (7e druk, tweede oplage). Utrecht: De Tijdstroom.
- Kool, J. (2006) *Ho, tot hier en niet verder. Training in psychosociale weerbaarheid voor kinderen en hun ouders en opvoeders*. Den Haag: Acco uitgeverij.
- Kohnstamm, R. (2002) *ontwikkelingspsychologie II, de schoolleeftijd* Houten: Bohn Stafleu van Loghun.
- Nederlands Jeugd Instituut (2012), *Child Behavior Checklist*, geraadpleegd op 28 mei 2012, van <http://www.nji.nl/eCache/DEF/1/09/541.cmVjb3JkbnI9MTIzNTU3JnRvb249dWl0Z2VicmVpZA.html>
- Rescorla, L.A. (2005). *Assessment of young children using the Achenbach system of empirically based assessment, Mental retardation and developmental disabilities (11)*, Burlington: ASEBA.
- Stegeman, H. (juni 2005). *Beweging en gedragsbeïnvloeding. Lichamelijk opvoeding (KVLO)*, 7, p6.
- Ykema, F. (2012) *rots & water: sociaal emotionele ontwikkeling*. Geraadpleegd op 25 mei 2012, van [http://www.rotsenwater.nl/?action=main.content&article\\_nID=73&navID=6](http://www.rotsenwater.nl/?action=main.content&article_nID=73&navID=6)

# Bijlagen

## Bijlage 1 Evaluatie PMT 1

### Lichamelijk:

M. had energie in zijn lichaam, was aanwezig en leek wat spanning te hebben. Na het eerste spel was zijn spierspanning deels gezakt.

### Emotioneel:

M. was vrolijk, nieuwsgierig en open in het contact. M. durfde gevoel te uiten.

### Cognitief:

M. liet blijken nagedacht te hebben over het oefenen. Kon voorbeelden noemen van wat en waaraan gewerkt kon worden binnen de setting.

### Sociaal:

M. is erg gevoelig voor afwijzing, vindt het lastig hiermee om te gaan t.o.v. vriendjes. Is in contact en nieuwsgierig.

### Sessie:

#### Intake:

- Uitleg pmt. Wat is het, wat kan je allemaal doen. Waarom pmt?

M. denkt mee over vragen, heeft analytisch vermogen wat betreft de benaming 'pmt'. M. geeft zelf een aantal zaken aan die hij lastig vindt. Hij gebruikt hiervoor de bewoording 'zelfvertrouwen', 'geloven in jezelf' en 'voor jezelf opkomen'.

#### Afspraken:

- Niet te saai.
- Stop is stop.
- Als er iets persoonlijks is dat M. niet gedeeld wil hebben met vader en moeder gebeurt dit niet, mits therapeut dit als noodzakelijk beoordeeld.

M. dacht goed mee over afspraken. Was duidelijk en standvast (weerbaar) in zijn inbreng over 'niet te saai'.

#### Energizer 'stickerspel'

Beide 5 post-it stickers op eigen lichaam plakken, proberen van elkaar af te pakken. Wie het eerst de stickers van de ander heeft wint.

#### Doel:

- Leuk begin, in goede energie komen
- Winst/verlies

M. is erg fanatiek en denkt goed na over waar hij stickers pakt. In uitvoer is M. in begin wat aftastend. Als therapeut meer initiatief neemt volgt M. hierin en durft meer risico's te nemen. Bij afpakken van sticker heeft M. even schakelmoment nodig om weer op gang te komen.

#### Inventarisatie lichaams/bewegings ervaringen

M. vindt veel dingen leuk om te doen. Geeft aan ook weinig last te hebben van belemmeringen tijdens het bewegen. M. geeft daarnaast wel aan sommige activiteiten die hij (nog) niet zo goed kan minder leuk te vinden. Therapeut geeft uitleg over hoe dat kan komen, M. beaamt dit en verteld een verhaal over tennis op vakantie.

#### CSL en weerbaarheid

### *Controlled approach*

Doel: Zelfvertrouwen

Afstand tot muur inschatten. Eerst inschatten hoeveel stappen tot de muur, dan doen. Eerst afspreken hoe groot de stappen zijn.

M. laat zien goed te kunnen inschatten en er met 5 grote stappen ongeveer te zijn.

Zelfvertrouwen groeit bij M. en we meten samen precies na hoeveel stappen tot je net niet botst. Oefening wordt nogmaals uitgevoerd, nu met gesloten ogen.

M. laat lichamelijk zien iets meer achterover te hangen en wat kleinere stapjes te nemen. M. geeft ook heel eerlijk aan bij de laatste twee stappen gespiekt te hebben.

Therapeut vraagt of M. iets is opgevallen naast dat hij gespiekt had. M. antwoord ontkennend, kan het even niet terug halen. Therapeut doet oefening ook (licht overdreven) en M. ziet gelijk wat er anders gaat dan met ogen dicht (kleinere stappen en achterover hangen).

We meten nogmaals de afstand op en hebben het nog even over zelfvertrouwen. Nu gaat therapeut eerst, M. kijkt. Daarna gaat M. vol zelfvertrouwen en komt dichtbij de muur uit en zonder te spieken.

### *Afsluiting*

Na praten over waar zelfvertrouwen goed voor is, wanneer je het nodig hebt. M. zet het onderwerp zelf direct in de context van naar vrienden gaan of een taak volbrengen.

### *Huiswerkopdracht*

Wat wil je hier precies leren?



## Bijlage 2 Evaluatie PMT 2

### *Doelen:*

- Houding/uitstraling
- Samenwerking

### *Oefeningen:*

- 3 punten in ruimte in gedachte innemen en naartoe lopen zonder te praten.
- Stevig staan/ademhaling → chinees worstelen (handen tegen elkaar en uit balans brengen)
- Toneelstukje, verschil tussen zelfverzekerd en onzeker uitbeelden.
- Toren bouwen. Zo hoog en stevig mogelijk in één minuut.

### *Huiswerk bespreken:*

M. geeft aan te willen leren om meer zelfvertrouwen te willen hebben in situaties waarin hij zich kwetsbaar voelt. Zelf geeft M. het voorbeeld af te stappen op kinderen waarmee hij graag wil spelen.

Hierover kletsen we en M. geeft aan angst te voelen en bang te zijn. Wanneer we hier dieper op in gaan komt een negatief denkpatroon naar voren. M. denkt bij voorbaat al na over afwijzing en over waarom hij niet mee mag doen. M. geeft voorbeelden over wat andere kinderen van hem kunnen denken (niet aardig, stom, niet competent).

Therapeut maakt overgang naar houding. Legt uit dat houding hiermee te maken kan hebben. We beginnen met de eerste oefening.

### *3 punten in gedachten:*

M. laat zien in de oefening zich goed te kunnen afstemmen op de ander. We kruizen elkaar een aantal keren. Alle keren past M. zijn loopsnelheid aan, niet zijn looprichting. Wanneer therapeut dit aan M. verteld groeit M.'s zelfvertrouwen (M. is gevoelig voor complimenten/kritiek), dit is te zien in zijn houding en in initiatief. We doen de opdracht nog eens. De tweede keer met het letten op de houding.

M. geeft na de tweede keer aan dat iemand die rechtop loopt meer zelfvertrouwen uitstraalt dan iemand die gebogen loopt. Therapeut geeft ook aan dat M. de tweede keer met meer zelfvertrouwen loopt, M. beaamt dit en voelt dit ook zo.

### *Stevig staan:*

Uitleg geven over stevig staan. Vragen stellen aan M. hoe hij denkt het stevigst te staan. M. doet een aantal verschillende pogingen (benen uit elkaar, bij elkaar, rechte knieën enz). Samen komen we vervolgens te de meest stevige houding (voeten op schouderbreedte, licht gebogen knieën). Hierbij vraagt therapeut aan M. waarom stevig staan soms goed is om te doen. M. komt met behulp van vragen stellen door therapeut op het antwoord dat woord en uitstraling meer kracht hebben (als je bijvoorbeeld iets niet wilt) dan alleen woord. M. komt met het bruggetje naar toneel lessen.

Na dit besproken te hebben vraag ik M. om een sterk/machtig dier in gedachten te nemen. M. denkt aan een tijger. Terwijl me hieraan denken vraag ik M. ook te voelen waar zijn ademhaling zit, in eerste instantie een lastige vraag. Wanneer we dit met de ogen dicht doen en echt gaan voelen kan M. mooi aangeven dat hij zijn adem diep in zijn buik voelt.

We gaan over in het chinees worstelen. Met voorwaarde dat we af en toe terug gaan naar de basis (stevig staat/ademhaling). Dit helpt M. regelmatig om terug te komen in het stevig staan en zijn concentratie verbetert hierbij in het spel. M. kan goed in het hier en nu blijven en ‘vliegt’ niet weg in het spel wat de keer ervoor wel een aantal keren was. In het begin was een interventie (verbaal of voordoen stevig staan) van de therapeut nodig, later stuurt M. zichzelf goed aan.

#### *Toneelstukje:*

Dit was inbreng van M. M. geeft uitleg over wat hij met houding heeft gedaan bij toneel. M. legt uit dat het ging om een ‘boze’ vader die zijn kinderen naar bed wil sturen. M. legt uit wat de verschillende rollen zijn en wil de boze vader spelen. Therapeut speelt het niet luisterende kind dat nog niet naar bed wil.

M. begint in het toneelstukje wat onzeker en afwachtend, wanneer hij merkt dat dit niet werkt verheft hij zijn stem en gaat uit zichzelf groter staan. Therapeut speelt hier direct op in door dan wél te luisteren. Meteen daarna legt therapeut het toneelstukje stil en vraagt M. wat hem opviel. In eerste instantie weet M. even niet wat goed wat ik bedoel.

We draaien de rollen om en therapeut neemt zijn houding (overdreven) aan die hij M. had zien doen in het begin. M. veert dan gelijk op en weet wat therapeut daarvoor bedoelde en legt dit uit. Therapeut beeldt dit samen met M. nogmaals uit. Hierbij geeft therapeut ook nog extra uitleg over het belang van je houding, deze voegt kracht bij het woord.

#### *Toren bouwen:*

Therapeut begint over uitleg over de activiteit, hierbij geeft hij nog niet direct te kennen wat zijn doel hiermee is. M. mag met alle materialen (mits niet te breekbaar) een zo hoog mogelijke toren bouwen die uit zichzelf blijft staan. Dit in een minuut tijd en zonder te praten. M. begint snel en lijkt te weten wat hij wil. Uiteindelijk heeft M. na een minuut een toren die ongeveer even hoog is als hijzelf. Daarna is het de beurt aan de therapeut en M. mag kijken/observeren. Ook de toren van de therapeut komt ongeveer zo hoog als die van M. Hierna praten M. en therapeut over samenwerken en over een plan maken vooraf. M. benoemd bij het samenwerken dat je dan samen iets doet, en dat dit vaak beter en sneller gaat. Therapeut beaamt dit maar voegt toe dat dit niet altijd het geval is, maar soms kan het handig zijn dat je samenwerkt.

We doen de oefening nogmaals maar dan samen en we mogen eerst overleggen over hoe we het gaan aanpakken. Daarna gaan we aan de slag en we hebben een duidelijk rolverdeling, M. bouwt het eerste gedeelte en therapeut geeft aan, daarna als de toren hoger is andersom.

Uiteindelijk is de toren ongeveer twee meter hoog, dus een stuk hoger dan daarvoor. M. straalt uit dat hij trots is er wordt een klein feestje gevierd.

Als laatste praten M. en therapeut na over de oefening en daarbij wordt het samenwerken en de rolverdeling besproken. Hierbij bespreken we het initiatief van M. en zijn houding daarbij.

#### *Huiswerk:*

- Denk na over wat jouw houding is wanneer je samenwerkt/overlegt.
- Wat zou je willen dat je houding zou zijn?

### Bijlage 3 Resultaten M. CBCL, TRF en YSR

|        | M YSR 1 | M YSR 2 | M TRF 1 | M TRF 2 | M CBCL 1 | M CBCL 2 |
|--------|---------|---------|---------|---------|----------|----------|
| Vragen |         |         |         |         |          |          |
| 1      | 1       | 0       | 1       | 0       | 0        | 0        |
| 2      | 0       | 0       | 0       | 0       | 0        | 0        |
| 3      | 0       | 0       | 1       | 0       | 0        | 0        |
| 4      | 2       | 1       | 1       | 1       | 1        | 1        |
| 5      | 1       | 0       | 1       | 0       | 1        | 0        |
| 6      | 2       | 2       | 1       | 0       | 0        | 0        |
| 7      | 0       | 0       | 1       | 0       | 0        | 0        |
| 8      | 1       | 1       | 2       | 1       | 1        | 0        |
| 9      | 2       | 1       | 0       | 0       | 2        | 1        |
| 10     | 1       | 1       | 1       | 1       | 1        | 0        |
| 11     | 1       | 0       | 0       | 0       | 0        | 0        |
| 12     | 2       | 0       | 0       | 0       | 1        | 0        |
| 13     | 1       | 0       | 1       | 0       | 1        | 0        |
| 14     | 0       | 0       | 0       | 0       | 0        | 0        |
| 15     | 2       | 2       | 1       | 1       | 0        | 0        |
| 16     | 0       | 0       | 0       | 0       | 0        | 0        |
| 17     | 1       | 1       | 2       | 1       | 2        | 1        |
| 18     | 0       | 0       | 0       | 0       | 0        | 0        |
| 19     | 0       | 1       | 1       | 0       | 1        | 0        |
| 20     | 0       | 0       | 0       | 0       | 0        | 0        |
| 21     | 0       | 0       | 0       | 0       | 0        | 0        |
| 22     | 0       | 0       | 1       | 1       | 0        | 0        |
| 23     | 0       | 0       | 1       | 0       | 0        | 0        |
| 24     | 0       | 0       | 1       | 0       | 0        | 0        |
| 25     | 1       | 0       | 1       | 0       | 1        | 0        |
| 26     | 0       | 0       | 1       | 0       | 1        | 0        |
| 27     | 1       | 1       | 0       | 0       | 0        | 0        |
| 28     | 0       | 0       | 1       | 1       | 1        | 0        |
| 29     | 1       | 0       | 0       | 0       | 1        | 0        |
| 30     | 1       | 0       | 0       | 0       | 0        | 0        |
| 31     | 2       | 0       | 0       | 0       | 1        | 1        |
| 32     | 2       | 1       | 0       | 0       | 1        | 1        |
| 33     | 1       | 0       | 0       | 0       | 1        | 0        |
| 34     | 1       | 0       | 0       | 0       | 1        | 0        |
| 35     | 2       | 0       | 1       | 0       | 1        | 0        |
| 36     | 1       | 0       | 0       | 0       | 0        | 0        |
| 37     | 0       | 0       | 0       | 0       | 0        | 0        |
| 38     | 1       | 0       | 0       | 0       | 0        | 0        |
| 39     | 0       | 0       | 1       | 0       | 0        | 0        |
| 40     | 0       | 0       | 0       | 0       | 0        | 0        |
| 41     | 1       | 1       | 1       | 1       | 1        | 1        |
| 42     | 1       | 0       | 0       | 0       | 1        | 0        |

|     |   |   |   |   |   |   |   |
|-----|---|---|---|---|---|---|---|
| 43  | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 44  | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 45  | 1 | 0 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 |
| 46  | 0 | 0 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 |
| 47  | 1 | 1 | 0 | 0 | 1 | 1 | 1 |
| 48  | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 49  | 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 50  | 1 | 0 | 0 | 0 | 1 | 0 | 0 |
| 51  | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 52  | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 | 0 | 0 |
| 53  | 0 | 0 | 1 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 54  | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 55  | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 56a | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 56b | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 56c | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 56d | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 56e | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 56f | 1 | 1 | 0 | 0 | 1 | 1 | 1 |
| 56g | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 56h | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 57  | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 58  | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 59  | 1 | 2 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 60  | 1 | 2 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 61  | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 62  | 1 | 0 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 |
| 63  | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 64  | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 65  | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 66  | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 67  | 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 68  | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 69  | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 | 0 | 0 |
| 70  | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 71  | 1 | 1 | 0 | 0 | 1 | 0 | 0 |
| 72  | 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 73  | 1 | 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 74  | 1 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 75  | 1 | 0 | 0 | 0 | 1 | 1 | 1 |
| 76  | 0 | 0 | 1 | 1 | 1 | 0 | 0 |
| 77  | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 78  | 1 | 1 | 1 | 0 | 2 | 1 | 1 |
| 79  | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 80  | 1 | 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 81  | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |

|        |           |           |           |           |           |           |   |
|--------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|---|
| 82     | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0 |
| 83     | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0 |
| 84     | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0 |
| 85     | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 1         | 0 |
| 86     | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0 |
| 87     | 0         | 0         | 1         | 0         | 0         | 0         | 0 |
| 88     | 2         | 2         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0 |
| 89     | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0 |
| 90     | 1         | 1         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0 |
| 91     | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0 |
| 92     | 2         | 2         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0 |
| 93     | 1         | 1         | 1         | 1         | 0         | 0         | 0 |
| 94     | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0 |
| 95     | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0 |
| 96     | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0 |
| 97     | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0 |
| 98     | 1         | 2         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0 |
| 99     | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0 |
| 100    | 2         | 1         | 1         | 1         | 2         | 1         |   |
| 101    | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0 |
| 102    | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0 |
| 103    | 1         | 0         | 0         | 0         | 1         | 0         | 0 |
| 104    | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0 |
| 105    | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0 |
| 106    | 2         | 2         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0 |
| 107    | 2         | 2         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0 |
| 108    | 1         | 1         | 1         | 1         | 0         | 0         | 0 |
| 109    | 2         | 1         | 0         | 0         | 1         | 1         |   |
| 110    | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0 |
| 111    | 1         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0 |
| 112    | 2         | 1         | 1         | 1         | 2         | 1         |   |
| Totaal | <b>71</b> | <b>40</b> | <b>43</b> | <b>17</b> | <b>43</b> | <b>16</b> |   |

# Bijlage 4 Resultaten P. CBCL, TRF en YSR

| P YSR 1 | P YSR 2 | P TRF 1 | P TRF 2 | P CBCL 1 | P CBCL 2 |
|---------|---------|---------|---------|----------|----------|
| 0       | 0       | 1       | 1       | 1        | 0        |
| 0       | 0       | 0       | 0       | 0        | 0        |
| 1       | 0       | 1       | 1       | 0        | 0        |
| 1       | 1       | 1       | 1       | 1        | 1        |
| 1       | 0       | 1       | 0       | 0        | 0        |
| 1       | 2       | 0       | 0       | 0        | 0        |
| 0       | 0       | 1       | 1       | 1        | 0        |
| 1       | 1       | 1       | 1       | 2        | 1        |
| 1       | 0       | 0       | 0       | 1        | 1        |
| 1       | 1       | 1       | 1       | 1        | 1        |
| 0       | 0       | 0       | 0       | 0        | 0        |
| 1       | 0       | 0       | 0       | 1        | 0        |
| 1       | 0       | 1       | 1       | 1        | 1        |
| 0       | 0       | 0       | 0       | 0        | 0        |
| 2       | 2       | 1       | 1       | 0        | 0        |
| 0       | 0       | 1       | 0       | 0        | 0        |
| 1       | 1       | 1       | 1       | 2        | 2        |
| 0       | 0       | 0       | 0       | 0        | 0        |
| 0       | 0       | 1       | 1       | 1        | 1        |
| 0       | 0       | 0       | 0       | 0        | 0        |
| 0       | 0       | 1       | 0       | 0        | 0        |
| 0       | 0       | 1       | 1       | 0        | 0        |
| 0       | 0       | 0       | 0       | 0        | 0        |
| 0       | 0       | 1       | 1       | 0        | 0        |
| 1       | 1       | 1       | 1       | 1        | 1        |
| 0       | 0       | 1       | 0       | 0        | 1        |
| 1       | 0       | 0       | 0       | 1        | 1        |
| 0       | 0       | 1       | 1       | 1        | 0        |
| 1       | 1       | 0       | 0       | 1        | 1        |
| 1       | 0       | 0       | 0       | 1        | 0        |
| 1       | 1       | 0       | 0       | 1        | 1        |
| 1       | 0       | 1       | 0       | 1        | 0        |
| 1       | 0       | 0       | 0       | 0        | 0        |
| 0       | 0       | 1       | 1       | 1        | 0        |
| 1       | 1       | 1       | 0       | 1        | 1        |
| 0       | 0       | 0       | 0       | 0        | 0        |
| 1       | 0       | 1       | 0       | 0        | 0        |
| 1       | 1       | 0       | 0       | 1        | 0        |
| 0       | 0       | 1       | 1       | 1        | 1        |
| 0       | 0       | 0       | 0       | 0        | 0        |
| 1       | 1       | 2       | 1       | 1        | 1        |
| 1       | 1       | 1       | 0       | 1        | 1        |

|   |   |   |   |   |   |
|---|---|---|---|---|---|
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 |
| 1 | 0 | 1 | 1 | 1 | 1 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 1 | 1 | 0 | 1 |
| 1 | 1 | 1 | 1 | 0 | 0 |
| 1 | 0 | 1 | 0 | 1 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 1 | 1 |
| 0 | 0 | 1 | 1 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 0 | 1 | 0 | 1 | 0 |
| 1 | 0 | 1 | 1 | 1 | 1 |
| 2 | 2 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 2 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 |
| 1 | 0 | 1 | 1 | 1 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 1 | 0 | 0 |
| 1 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 0 | 1 | 1 | 1 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 1 | 0 | 1 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 1 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 0 | 1 | 1 | 1 | 1 |
| 1 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 2 | 1 | 2 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 1 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 2 | 1 | 2 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 1 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 1 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 1 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 1 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 1 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 1 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 1 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 1 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 1 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 1 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 1 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 1 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 1 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 1 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| 0 | 0 | 0 |   |   |   |

|           |           |           |           |           |           |
|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|
| 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         |
| 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         |
| 1         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         |
| 1         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         |
| 1         | 1         | 1         | 1         | 1         | 1         |
| 1         | 1         | 1         | 1         | 1         | 1         |
| 1         | 2         | 1         | 0         | 1         | 0         |
| 0         | 0         | 1         | 0         | 1         | 0         |
| 0         | 0         | 1         | 1         | 0         | 0         |
| 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         |
| 2         | 2         | 1         | 0         | 0         | 0         |
| 1         | 1         | 1         | 1         | 1         | 1         |
| 0         | 0         | 1         | 0         | 0         | 0         |
| 1         | 1         | 1         | 1         | 1         | 1         |
| 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         |
| 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         |
| 1         | 2         | 0         | 0         | 0         | 0         |
| 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         |
| 0         | 0         | 0         | 1         | 0         | 0         |
| 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         |
| 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         |
| 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         |
| 1         | 0         | 1         | 0         | 1         | 1         |
| 1         | 1         | 1         | 1         | 1         | 1         |
| 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         |
| 2         | 2         | 1         | 0         | 0         | 0         |
| 2         | 2         | 0         | 0         | 0         | 0         |
| 1         | 1         | 1         | 1         | 0         | 0         |
| 2         | 1         | 1         | 0         | 1         | 1         |
| 0         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         |
| 1         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         |
| 1         | 1         | 1         | 0         | 1         | 1         |
| <b>66</b> | <b>45</b> | <b>65</b> | <b>39</b> | <b>47</b> | <b>35</b> |